

Стопански
факултет

Социално- икономически анализи

Книга 1/2016 (9)

Мохамед Набил Ел шими
Изследовател от АР Египет

ВАЖНИТЕ ТЪРГОВСКИ СПОРАЗУМЕНИЯ МЕЖДУ АР ЕГИПЕТ И ДРУГИТЕ СТРАНИ¹

THE MOST IMPORTANT TRADE AGREEMENTS BETWEEN ARAB REPUBLIC OF EGYPT AND

Abstract: The states conclude trade agreements whose ultimate goal is the opening of markets and access of national products to them. The article analyzes why Egypt conclude trade agreements or cooperation agreements with many countries. Egypt signed bilateral and multilateral agreements with several countries. The reasons which led to this are economic. Of course there are political considerations related to Egyptian national security. Considered the most important agreements involving Egypt and analyzes of multilateral agreements.

Keywords: trade agreements, multilateral agreements, Egypt, economic effects

Предговор

Стремежът на много страни да се интегрират в големи икономически блокове е свързан с получаване на големи печалби. Печалбите се генерират в резултат на икономии от мащаба и специализация на производството въз основа на относителните предимства на всяка една от страните, включена в даден съюз, като повишената конкурентоспособност на продукцията на страната и произлизащото от това увеличение на темповете на икономически растеж, осигуряване на повече работни места и намаляване нивото на безработица. Към тези предимства се включват още подобряване на условията за търговски обмен и улесняване на движението на стоки, услуги, хора, капитали и техническо ноу-хау. Всичко това е благодарение на факта, че икономическият блок представлява една обща рамка, в която се осъществява последният етап в координацията на икономическите политики на страните-членки за справяне с външните предизвикателства, пред които той е изправен. Икономическият блок осигурява възможността за договаряне и използване на права и предимства, които да се отразят благоприятно на икономическото положение на неговите членове, особено по време на многостранни икономически и търговски преговори, в които участват най-големите икономически блокове и сили и в които за отделните страни е трудно да договорят подобни изгодни условия. За икономическите блокове сключването на търговски споразумения е една от най-важните, а понякога и единствена цел за тяхното създаване. Отварянето на пазарите пред износа, повишаването на националната производствена мощ и конкурентоспособността – това е целта на всяка една страна без разлика в управлението и идеологията ѝ.

Износът е движещата сила на икономическото развитие като един от най-важните източници за финансиране. Държавите сключват търговски споразумения, чиято крайна цел е отварянето на пазарите и достъпът на националните им продукти до тях. Прави впечатление, че през последните

¹ Преводът от арабски на български е извършен от проф. д.ик.н., д.пол.н Карим Наама и ас. Татяна Иванова. Части от статията са публикувани в „Modern Discussion“, www.ahewar.org, бр. 2685, рубрика „Управление и Икономика“.

години АР Египет сключва търговски споразумения или споразумения за сътрудничество с много страни и това подтиква към задаването на въпроса – защо? Египет подписва двустранни и многостранни споразумения с няколко страни като мотивите, довели до това, са предимно икономически, но разбира се, има и политически съображения, свързани с египетската национална сигурност.

Тук ще се разгледат най-важните споразумения, в които участва АР Египет и ще се акцентира върху следните многостранни споразумения:

- Споразумение за създаване на Световната търговска организация (СТО).
- Европейско споразумение за партньорство.
- Конвенция за арабска зона за свободна търговия.
- Споразумението КОМЕСА.

1. Споразумение за СТО

Световната търговска организация (СТО) е създадена след няколкогодишни преговори като резултат от господстващите позиции и кръгове в света, обвързването на икономиките и появата на мултинационални компании, както и от по-голямата роля на международните институции за формирането на икономическата политика на много страни. До формирането на Световната търговска организация са проведени осем кръга многостранни търговски преговори в рамките на ГАТТ, след края на Втората световна война до 1994 г. Те са дали силен тласък на международната търговия и са довели до бързото възстановяване на световната икономика в рамките на три десетилетия след Втората световна война. Последвалите размирици в началото на седемдесетте години са отражение на бързия спад на фиксираните валутни курсове и високите цени на енергията, както и на промените в основните валутни курсове и повишението на международния лихвен процент, свързан с избухването на проблемите с дълговете и разпространението на Голямата депресия в повечето развити и развиващите се страни, с появата на сериозни нарушения в баланса на плащанията. Всичко това естествено доведе до обрат в международния търговски режим, което от своя страна способства появата на т. нар. „нов протекционизъм”, т.е. използване на нови методи за защита на националните продукти от конкуренцията на чуждестранните продукти, както и създаването на така наречената политика на ограничаване на износа и разширяване на вноса.

Тези предпазни мерки представляват количествени ограничения върху международната търговия, въпреки твърдението, че са временни и незадължителни. Целта им е заобикаляне на разпоредбите на ГАТТ, което накара икономистите да ги наричат „сив протекционизъм”, тъй като те не са в съответствие с правилата на ГАТТ, но и не влизат в противоречие с тях, затова за обозначаването им се използва сивият цвят. Това накара индустриализираните страни да търсят алтернативи за потушаване на опасността от търговска война, която би могла да бъде предизвикана от международния търговски режим като цяло, както и да проумеят необходимостта да се преразгледат разпоредбите на Общото споразумение за митата и търговията (ГАТТ), за да бъдат в крак с развитието му. Уругвайският кръг е един от най-важните кръгове на ГАТТ от гледна точка на акцента върху свободната търговия и създаването на Световната търговска организация, която започна да функционира на 01.01.1995 като замени ГАТТ, и допълни системата на международните икономически отношения, включваща понастоящем Международната банка за възстановяване и развитие, Международния валутен фонд и Световната търговска организация.

Какви са принципите и функциите на Световната търговска организация и защо Египет се присъедини към нея? ГАТТ установява няколко принципа, които неговите членове са длъжни да спазват, а именно:

- Митническата тарифа е единственото средство за защита, затова не трябва да се налагат нетарифни ограничения, освен в специални случаи и в съответствие с процедурите, определени в споразумението, както и да не се увеличават митническите тарифи след установяването им.
- Забрана за дискриминация при използването на митническите тарифи.
- Третиране на принципа на НОН (най-облагодетелствана нация).
- Задължение за отказ от протекции и либерализация на търговията в дългосрочен план.
- Недопускане на дискриминация между вносните и местните стоки и услуги.
- Избягване на политика на дъмпинг с правото на държавите-членки, засегнати от дъмпинг да налагат ответни мита за неутрализиране на последиците.
- Избягване субсидирането на износа.

– Право на държавите да прибягват до превантивни мерки в специални случаи и за ограничени периоди от време.

– Право на държавите-членки да налагат количествени ограничения в търговията, в случай на нарушени плащания. Тези ограничения постепенно да бъдат намалени или напълно премахнати, когато изчезнат условията за налагането им.

– Развиващите се страни да получат възможност за преференциално третиране, за да защитят собствената си зараждаща се индустрия.

Що се отнася до функциите на СТО, то те са следните:

Както вече бе отбелязано, СТО е резултат от възприемането на необходимостта от непредизвикването на търговски войни, за да могат да се компенсират последиците от глобалната депресия. В този смисъл, едни от най-важните функции, които организацията изпълнява, са: сътрудничество с МВФ и Световната банка за постигане на разбирателство и хармония в управлението на икономическата система в международен план; участие в управлението и контрола на множеството споразумения, подписани по време на Уругвайския кръг, а също преглед и оценка на търговската политика на членовете ѝ, посредством предоставянето на правни механизми за разрешаване на спорове между тях. Поради това СТО представлява институционална рамка, която обхваща всички споразумения, постигнати по време на Уругвайския кръг и на предходните кръгове, отнасящи се до контрола върху търговията със стоки и услугите и правата на интелектуална собственост.

Защо АР Египет се присъединява към Световната търговска организация?

Членството на Египет в СТО не е внезапно, то е продължение на членството на Египет в ГАТТ. През 1962 г. Египет подава молба за присъединяване към споразумението и е приета като временен член за срок от две години, след което е одобрена за пълноценно членство през 1970 г. Наистина, не може АР Египет да бъде изолирана от световното икономическо движение, тъй като външната търговия на страните от СТО надвишава 90% от обема на световната търговия. Никоя страна не може да избегне отрицателните и положителни влияния, които съпътстват функционирането на световната икономика и ние няма да се противопоставяме на разширяването с отказ от споразуменията на Организацията. Тук ще представим някои виждания относно отрицателните аспекти, а положителните страни на присъединяването към организацията могат да се определят чрез най-важните им проявления, както следва:

– Възползване от намаляването на тарифните и нетарифните препятствия, наложени от някои държави върху вноса им, което води до увеличаване на националния износ, особено на пазарите на развитите страни, след премахване на субсидиите за местните фермери и отмяната на квоти за внос на облекло и текстил.

– Възползване от премахването на ограниченията върху износа, които водят до поставяне на таван за египетския износ към чужди пазари.

– Преустановяване на действието на т.нар. сив протекционизъм върху развитите пазари, което се отразява положително на увеличаването на египетския износ, особено по отношение на здравните и техническите стандарти.

– Изпълняване на международните ангажименти на страната за намаляване на митата върху вноса на основни стоки и суровини за производството, което води до понижаване на тежестта и разходите за производство, както и до по-ниски нива на инфлация и стабилизиране на цените.

– Отмяната на субсидиите за земеделските производители в развитите страни оказва положителен ефект върху оживлението в износа на египетски земеделски продукти, като плодове и зеленчуци. Повишаването на цените на земеделските продукти в развитите страни в резултат на премахването на субсидиите, стимулира земеделците да увеличат производството си и печалбите си благодарение на по-високите местни цени.

2. Споразумение между Египет и ЕС

Европа е основният търговски партньор на Египет на световно равнище, а отношенията по между им датират от дълго време, вследствие на политиката за добросъседство в Средиземноморския регион, взаимната изгода и историческата връзка. Тези отношения могат да се разглеждат в хода на т.н. арабско-европейски диалог, започнал след войната от месец октомври 1973 г, като отношения между някои арабски страни и страните от Общия пазар, като в началото на 1997 г. се сключва споразумение за сътрудничество в областта на търговията, икономиката и техническата

помощ, както и за финансова помощ. Това споразумение е в полза на египетския износ на промишлени продукти и суровини за страните от общия пазар, тъй като му осигурява свободен достъп до техните пазари, а също така, благодарение на получения от Египет статут на облагодетелствана страна, египетските земеделски продукти се ползват от някои митнически облекчения.

АР Египет полага неимоверни усилия да развие това сътрудничество, стремейки се да създаде зона за свободна търговия със страните от ЕС и през последните пет години води непрекъснати преговори за подписването на споразумение за асоцииране и икономическо сътрудничество, с цел да се осигури по-добър климат за подпомагане на експортните възможности на египетската икономика. Преговорите завършиха с успешното подписване на двустранно споразумение през януари 2001 г., като първа стъпка към споразумението за асоцииране.

Какви са характеристиките на египетско-европейското споразумение за партньорство:

Няма съмнение, че египетско-европейското споразумение за партньорство ще създаде рамка за отношенията между Египет и Европейския съюз и в тази рамка ще започне постепенно създаването на зона за свободна търговия между двете страни по време на преходния период от 12 години, който започва с влизането в сила на споразумението. Европейският съюз ще премахне всички мита и такси върху износа на египетски промишлени стоки при навлизането им на пазара, след като споразумението влезе в сила, а Египет постепенно ще либерализира промишления внос от Европейския съюз. Според договорените етапи и списъци на стоките, ще започне либерализацията на капиталови стоки, суровини, междинни продукти и производствени суровини и накрая на готова продукция.

Ясно е, че тази процедура цели осигуряването на ефективна защита на националната индустрия по време на преходния период. В споразумението се предвиждат преференции за египетския износ на селскостопански продукти чрез разширяването на тарифните квоти за тях или чрез разширяване на временния износ и предоставяне на намаления на митата за износ, които надхвърлят наличните квоти, както и намаление на входните такси за някои земеделски продукти.

Какви са причините, подтикнали Египет към сътрудничеството със страните от ЕС:

Има много причини, които са подтикнали Египет да си сътрудничи с Европейския съюз, например формулиране на нова регулаторна рамка, уреждаща бъдещите отношения между двете страни или акцентирание върху засилване на сътрудничеството във всички области, особено в научната, технологичната и финансовата, както и използване на финансови помощи за развитието на производствената база и засилването на конкурентостта на египетската икономика, в резултат от двустранната либерализация на търговията. Освен това споразумението включва:

– Привличане на повече европейски инвестиции, самостоятелно или под формата на съвместни предприятия, което ще осигури по-големи възможности за трудова заетост и ще реши проблема с безработицата.

Съгласно споразумението, Египет ще се възползва от отварянето на Европейския пазар, което ще доведе до увеличение в обема на износа на страната, а също и от европейската финансова помощ. Европейският съюз вече отпусна финансова помощ за рехабилитация и модернизация на египетската промишленост. Египет ще се възползва и от програмата за трансфер на модерни технологии, която е част от Програмата за Евро-средиземноморско партньорство. Египет няма интерес да се разграничава от мерките, прилагани в Средиземноморския басейн и в Близкия изток, засягащи египетската национална сигурност и политиката на регионално равновесие като принос към политическата и икономическата стабилност.

3. Арабска зона за свободна търговия

История на споразуменията, уреждащи арабските икономически отношения:

Чл. IV от Хартата на Арабската лига, се отнася до формирането на Постоянната комисия по икономически и финансови въпроси, специализирана в разработването на правила за сътрудничество в икономическата и финансова сфера. Тя провежда първото си заседание през юли 1945 г., за да определи необходимите действия за улесняване на търговията и премахване на пречките чрез поставяне на специален акцент върху търговията с външния свят, като първа стъпка за укрепване и развитие на икономическите и социални връзки между арабски страни. Това се случва по време на конференцията на арабските министри на финансите и икономиката, проведена в Бейрут в периода 25–31.05.1953 г., за обмен на земеделски, животновъдни и промишлени продукти. Конференцията завършва с решение за приемане на принципа за “преференциално третиране” на арабските стоки чрез освобождаване с

от 20% до 50% от митническата тарифа и с възможност за постигане на пълно освобождаване, което е залегнало в решението за освобождаване на земеделски и животновъдни продукти и природни ресурси от вносни мита, ако са произведени в някоя от арабските държави, която е страна по договора.

На 07.09.1953 г., страните се споразумяват за т.нар. споразумение за улесняване на търговията и регламентиране на транзитната търговия, което е ратифицирано от седем страни сред които Ливан, Йордания, Египет, Саудитска Арабия, Ирак и Кувейт. През същата година е подписано и споразумение относно погасяване на текущи плащания и относно движението на капитали, ратифицирано от гореспоменатите страни, с изключение на Кувейт.

Арабското икономическо сътрудничество навлиза в нова фаза със Споразумението за “Арабско икономическо единство”, одобрено от Икономическия съвет на Арабската лига с решение № 85 от 03.06.1957 г. (то обаче влиза реално в сила едва през 1964 г.). Съобразно това споразумение е създаден Съвет за Арабско икономическо единство, който решава да създаде Общ арабски пазар през 1964 г., с цел либерализация на търговията между държавите-членки чрез постепенното им освобождаване от митнически тарифи, за да се формира зона за свободна търговия, като първа стъпка към създаването на общия пазар.

Действително, Съветът за арабско икономическо единство решава да премахне всички митнически тарифи, считано от 01.01.1971 г., между четири страни, а именно Йордания, Сирия, Ирак и Египет, към които по-късно се присъединява и Либия. Членството в пазара на посочените страни обаче продължава да се ограничава от тринадесетте страни членки на Съвета за икономическо единство.

В резултат на невъзможността за формиране на общ пазар за постигане на набелязаните цели в областта на развитието и насърчаването на търговския обмен между арабски страни, през 1981 г. е сключена спогодба за улесняване и развитие на търговския обмен между арабски страни, в съответствие с развитието на икономическата ситуация в тях, която е одобрена от Арабския икономически и социален съвет на 27.02.1981 г. Някои от най-важните принципи на споразумението са:

- Връзка между производството, търговията и услугите.
- Постепенно освобождаване на търговията от наложените бариери и такси.
- Справедливо разпределение на приходите и разходите между страните, участващи в обмена.
- Осигуряване на редица финансови стимули в областта на производството, търговията и услугите и избягване на икономически санкции.
- Създаване на общ арабски пазар за редица стоки, избирани всяка година в съответствие с определени приоритети и норми.

През 1987 г. в Риад се провежда първата конференция за обсъждане на средства за прилагане на споразумението, която приканва арабските страни, които са ратифицирали препоръките му, да започнат преговори относно либерализирането на списъците със стоки, предоставени на секретариата на Арабската лига. Преговорите продължават до 1989 г., когато е постигнато съгласие за пълно освобождаване на шестнадесет промишлени стоки от митнически и немитнически такси и от всякакви мерки или действия, които да попречат на пълното либерализиране на този списък.

През септември 1995 г., Арабският икономически и социален съвет решава да се изготви проект и програма за изпълнение на Споразумението за улесняване и развитие на търговския обмен между арабските страни, с цел създаването на арабската зона за свободна търговия, съгласно решението от февруари 1977 г. Стремешът е пълната либерализация на търговията между арабските страни да се извърши поэтапно, съгласно десет годишния график, чието начало е 01.01.1998 г.

Подновяването на идеята за създаване на общия арабски пазар става по време на срещата на арабските министри на икономиката и финансите на 18.09.1996 г. в Александрия, когато се обявява началото на съживяването на икономиката на арабската нация и на съвместните арабски действия за последователни промени и преобразувания, демонстрирани пред света, които проправят пътя към създаване на нова световна система, чието ядро е Уругвайският кръг. Страните започват да се стремят към членство в икономически блокове и към икономическа интеграция. Желанието на лидерите на Арабския икономически и социален съвет да установят прилагането на интегрирана икономическа стратегия дава възможност на арабската нация да обслужва своите икономически интереси, както и способства сътрудничеството със световната икономическа система, наложила на арабския свят една нова реалност изискваща предприемане на необходимите мерки за формиране на икономически блок, като основен начин за работа с тази нова система.

Поради това, Икономическият съвет решава в края на заседанието си, да се формира министерска комисия, включваща представители на Египет, Саудитска Арабия, Сирия, Мароко, ОАЕ и Йордания за разглеждане на програмата на Споразумението за улесняване и развитие на търговията между арабски страни, която е одобрена през 1981 г. и служи като правно основание за създаването на арабска търговска зона. Комисията следва да разработи и прилага икономически и социални стратегии и планове за действие, както и да установи необходимите връзки и координация между арабските страни, за да изпълни по график програмата за изграждането на арабска зона за свободна търговия. Така на арабските държави се предоставя възможност за постигане на техните икономически интереси, както и на равнопоставеност с останалите партньори в световната икономическа система. Комисията представя резултатите от контактите и действията си по време на 59-тата сесия на Арабския икономически и социален съвет, проведена в Кайро (17-19 февруари 1997), на която се решава да бъде анонсирано създаването на голяма арабска зона за свободна търговия за период от десет години, считано от януари 1998 г.

Проучването на изпълнителната програма на Споразумението за улесняване и развитие на търговията (правната рамка за либерализиране на арабската търговия) показва, че тази програма може да включва правила и принципи, както и график, според който държавите - страни по споразумението, се задължават да освобождават постепенно арабските стоки, които участват в обмена и конкурират техните национални стоки, по отношение на правила, спецификации, стандарти и здравни изисквания, изисквания за превенция, сигурност, такси и местни данъци.

Също така програмата съблюдава прилагането на международните правила и норми по отношение на техническата база, като мерки за противодействие на субсидирането и на нарушенията в платежния баланс, произтичащи от прилагането на програмата. Що се отнася до идентифициране и решаване на случаи на дъмпинг, то те произтичат от международно приетата техническа база по отношение на борбата с дъмпинга.

Програмата за създаване на арабска зона за свободна търговия се основава на принципа на постепенната либерализация, която ще приключи с намаляване на таксите и данъците за всички арабски стоки, в края на определения десетгодишен период за създаване на зоната, който започна от януари 1998 г. Държавите, страни по договора, трябва по време на изпълнението на споразумението за незабавното освобождаване на стоките, да ревизират на шестмесечие прилагането на програмата от страна на Икономическия и социален съвет. Също така, страните-членки се задължават да прилагат принципа на прозрачност и да предоставят на Икономическия и социален съвет информация, данни, процедури и правила за търговски обмен, с цел да се осигури правилното изпълнение на споразумението за улесняване и развитие на търговията между арабските страни. В програмата има договорка чрез Икономическия и социален съвет да се съкрати определеният срок за 100% достигане на митническите намаления, с което общото намаление ще стане от 80% през 2004 г. на 100%, считано от 01.01.2005 г., и по този начин ще се намали срокът за изпълнение на програмата от 10 на 8 години, въз основа на следните принципи:

- Освобождаване на търгуваните стоки от митнически и други такси с еквивалентен ефект.
- Премахване на земеделския календар.
- Премахване на всички изключения и нетарифни ограничения.
- Поставянето на подробни правила за произход способстват за невъзможността трети страни да се възползват от митническото освобождаване.

4. КОМЕСА (Зона за свободна търговия между страните от Източна и Южна Африка)

Тази зона се простира от региона на Африканския рог до Кралство Свазиленд в Южна Африка. Тя включва островите в близост до африканския бряг и редица страни без излаз на море, но с обща граница с държавите, граничещи с Индийския океан и Червено море. Районът има стратегическо положение по отношение проникване, близост и контакт с чувствително важни области като Близкия изток, арабския свят и региона на Африканския рог. Освен това той се намира срещу арабските брегове и достига до западното крайбрежие, което означава, че почти формира пояс около континента Африка.

Този жизненоважен регион на света е достоен за внимание както по отношение на характера на положението и стратегията си, така и по отношение на широкия пазар, който по мнението на много специалисти може да бъде конкурентен за много от продуктите, и Египет не трябва да бъде далеч от

това внимание. Общият пазар на страните от Източна и Южна Африка се състои от: Коморски острови, Етиопия, Кения, Малави, Мавриций, Судан, Уганда, Замбия, Зимбабве, Ангола, Бурунди, Руанда, Свазиленд, Сейшелски острови, Еритрея, Лесото, Мадагаскар, Джибути.

Целите на Споразумението КОМЕСА са:

– Осъществяване на непрекъснат растеж на държавите-членки чрез насърчаване на балансирано и хармонично развитие и повишаване на стандарта на физическите лица и на развитието на сътрудничеството между държавите-членки.

– Насърчаване на общото развитие във всички сфери на икономическа дейност и координацията между макроикономическите политики.

– Сътрудничество между държавите-членки, с цел да се създаде благоприятна среда за местните и чуждестранните инвестиции и последвалото насърчаване на научните изследвания и развойната дейност.

– Сътрудничество в развитието на отношенията между общия пазар и останалата част от света и унифициране политическите позиции в международните форуми.

Правна рамка за пазара:

Подписването на това споразумение е извършено през 1981 г., с цел създаване на зона за преференциална търговия между страните от Източна и Южна Африка, като в началото включва 3 страни под името ПТР (преференциален търговски регион). След това, през 1994 г., беше разширено, за да приеме формата на голяма икономическа групировка под името Общ пазар на страните от Източна и Южна Африка.

Целта на този пазар е развитието на търговията между страните в региона и създаването на институции, които да гарантират това. Друга цел е сътрудничеството и специализацията в производството на потребителски, инвестиционни и междинни стоки, които могат да се обменят между страните от региона, както и сътрудничеството в областта на селското стопанство и безопасността на храните. Всичко това се извършва чрез премахване на тарифните и нетарифните бариери и в съответствие с разпоредбите на Споразумението. Продуктите, които се търгуват между държавите-членки се ползват от преференциалното третиране съгласно правилата за произход.

Принципи, залегнали в Споразумението КОМЕСА:

– Създаване на зона за свободна търговия, което включва освобождаване от всички митнически и други ограничения.

– Създаването на митнически съюз и свързаното с това установяване на общ график за митническите тарифи върху вноса от държавите извън споразумението.

– Либерализиране на движението на капитали и приемане на общ закон за инвестициите, с цел създаване на благоприятна среда за чуждите и местните инвестиции.

– Създаване на съюз по плащанията в рамките на програмата за финансовото координиране, което води до създаването на финансовия съюз КОМЕСА.

– Свободно движение на хора и прилагането на съвместни инициативи между държавите членки.

Положителни аспекти от присъединяването към КОМЕСА:

На 28.01.1999 г. е публикувано решение на бившия египетския президент Хосни Мубарак № 344 от 1998 г. за одобряване на споразумението за членство на Египет в Общия пазар на страните от Източна и Южна Африка, подписано в конгоанската столица Киншаса на 29.06.1998 г. (Държавен вестник, брой 4, 28.01.1999 г.). В действителност, ако за Египет членството в Общия пазар на Източна и Южна Африка “КОМЕСА” представлява необходимост, наложена от подписаното през 1991 г. Споразумение от Абуджа за създаване на Африканска икономическа общност, чиито цели са пълното освобождаване на движението на стоки, услуги, капитали и хора между държавите членки и приемане на обща търговска политика по отношение на останалите държави, както и създаването на единна митническа тарифа и на африкански икономически и валутен съюз, основаващ се на концепцията за ефективно регионално сътрудничество, то за африканските страни това членство ще помогне за преодоляване на икономическите и социалните им проблеми, произтичащи от икономическата им слабост и от разочароващите резултати, постигнати при предишните опити за създаване на регионални връзки между африканските държави. Но това не означава, че присъединяването към КОМЕСА не може да предложи нищо по-вече от споразумението от Абуджа. Няма никакво съмнение, че то съдържа много положителните аспекти:

1. Обвързване с огромен пазар с население от около 350 млн. души, което предоставя големи възможности за египетския износ. Освен това съществуват и други фактори, свързани с получаване на суровини и хранителни стоки, които вече се ползват от по-ниската митническа тарифа. Основна част от египетския износ заемат медикаментите, химическите, кожените и петролните продукти, алуминият.

2. Понижението на митническите тарифи между страните членки прави региона на КОМЕСА привлекателен за осъществяване на вноса помежду им, което е изключително благоприятно за египетския износ, който до известна степен се отличава в сравнение с износа от останалите страни-членки.

3. Някои от страните по поречието на р. Нил като Судан, Етиопия, Уганда, Кения, Руанда, Бурунди и Конго членуват в КОМЕСА, затова присъединяването на Египет представлява за тях средство за решаване на споровете относно използването на водите на р. Нил от всяка от тях.

4. Съществуват някои опасения за повлияването на митническите приходи от отмяната на таксите върху стоки, като тютюн и чай. Споразумението дава правото на всяка страна, която изпитва затруднения в резултат на прилагането на разпоредбите на глава V, да предприеме необходимите мерки, за защита на своята икономика след като извести за това секретаря на организацията.

5. По-голямата част от страните от общността не могат да изградят работещи индустрии в момента. Това са страни, които като цяло разчитат на вноса, като средство за задоволяване на всички нужди на потреблението на стоки за дълготрайна употреба, домакински изделия от алуминий и стъкло, козметика и торове, което предоставя големи възможности за износа на египетски продукти.

6. Съществуват споразумения между страните от общността за разработване на механизъм, който да осигурява износа срещу политически и търговски рискове, които бяха пречка за египетския износ. Освен това страните от общността ще работят за създаването на инфраструктура за морския транспорт, под формата на създаване на транспортни линии, което ще спомогне за решаване на един от най-важните проблеми пред египетския износ.

АР Египет успява да постигне партньорство с Европейския съюз и става важен фактор в рамките на СТО. Необходимо бе да прояви внимание към регионалните измерения в икономическите си отношения, както и към политиката си, свързана с националната сигурност. С оглед на това се осъществи присъединяването на Египет към КОМЕСА. Ясно е, че съзнателното присъединяване на Египет към тази общност е средство за укрепване на икономическите и политическите връзки с всички девет страни по поречието на река Нил, които са членки на КОМЕСА, и е свързано с въпроса за сигурността на водите, особено в момента, когато някои от страните проявяват остри колебания относно дела на Египет за използване водите на реката. Този въпрос е поставен над търговията и търговския обмен, тъй като е свързан с бъдещето на Египет, чиято икономика се основава на вечната живото поддържаща артерия – река Нил.

ЛИТЕРАТУРА

1. **Ahmed Jalal and Bernard Hoekman.** Споразумение за партньорство с ЕС, Египетският център за икономическите изследвания, Кайро, 1996. // **Ahmed Jalal and Bernard Hoekman.** Sporazumenie za partnerstvo s ES. Kairo: Egipetskiyat tsentar za ikonomicheskite izsledvaniya, 1996.
2. УНКТАД (UNCTAD), доклади 1998 и 1999 г. // UNCTAD (UNCTAD), dokladi 1998 i 1999 g.
3. **Усама Ал мадждуб.** ГАТТ, АР Египет и Арабските страни от Хавана до Маракеш. Кайро: Ливано-египетско издателство, 1995. // **Usama Al madzhub.** GATT, AR Egipet i Arabskite strani ot Havana do Marakesh. Kairo: Livano-egipetsko izdatelstvo, 1995.
4. Периодични бюлетини на Министерство на икономиката в АР Египет. // Periodichni byuletini na Ministerstvo na ikonomikata v AR Egipet.
5. Годишни доклади на Централната Египетска Банка. // Godishni dokladi na Tsentralnata Egipetska Banka.
6. **Amal Refat.** “New Trends in Egypt’s Trade Policy and Future Challenges”, ECES. Cairo, WP, March 1999. // **Amal Refat.** “New Trends in Egypt’s Trade Policy and Future Challenges”, ECES. Cairo, WP, March 1999.
7. **Robert Lawrence.** “Is it time for a U.S.A. – Egypt Free Trade Agreement”, ECES. Cairo, March 1998. // **Robert Lawrence.** “Is it time for a U.S.A. – Egypt Free Trade Agreement”, ECES. Cairo, March 1998.
8. The Egyptian Center for Economic Studies. // The Egyptian Center for Economic Studies.

9. **Фарук Хасанийн Махлуф.** Работен документ за укрепване на арабските позиции в ГАТТ и други международни търговски организации чрез координиране на политиката и процедурите и създаването на проект за арабската икономическа интеграция. – Главна дирекция „Икономически въпроси“ на Арабската лига, 1994. // **Faruk Hasaniyn Mahluf.** Raboten dokument za ukrepvane na arabskite pozitsii v GATT i drugi mezhdunarodni targovski organizatsii chrez koordinirane na politikata i protsedurite i sazdavaneto na proekt za arabskata iкономическа integratsiya. – Главна дирексиya „Икономически въпроси“ на Арабската лига, 1994.

10. **Фадия Мухамед.** Влияние на Евро-американско партньорство върху египетската икономика. Централна египетска банка, Институт за банкови изследвания 9.06.1997 г. // **Fadiya Muhamed.** „Vliyanie na Evro-amerikansko partnyorstvo varhu egipetskata iкономика“, Tsentralna Egipetska Banka, Institut za bankovi izsledvaniya 9.06.1997 g.

11. **Едуин Куаме Кейси.** Това, което могат да постигнат икономическите блокове на страните-членки на Икономическата и социална комисия за Западна Азия – ESCWA, в рамките на новите търговски споразумения – Икономическа и социална комисия за Западна Азия при ООН. Ню Йорк, 2001. // **Eduin Kuame Keysi.** Tova, koeto mogat da postignat iкономическите blokove na stranite-chlenki na Iкономическата i sotsialna komisiya za Zapadna Aziya –ESCWA, v ramkite na novite targovski sporazumeniya – Iкономическа i sotsialna komisiya za Zapadna Aziya pri OON. Nyu York, 2001.

12. **Мохамед Шабан.** КОМЕСА и АР Египет, цели и предимства. В. Ал ахрам ал иктисади (Икономическият ал Ахрам), 1998. // **Mohamed Shaban.** KOMESA i AR Egipet, tseli i predimstva. V. Al ahram al iktisadi (Ikonimicheskiyat al Ahram), 1998.

13. **Магуари Али Шибли.** Членство на АР Египет в КОМЕСА: път за привличане на африканските пазари. В. Ал алам ал Юм (Светът Днес), 26.10.1998 г. // **Maguari Ali Shibli.** Chlenstvo na AR Egipet v KOMESA: pat za privlichane na afrikanskite pazari. V Al alam al Yum (Svetat Dnes), 26.10.1998 g.

14. Мохамед Набил Ашшийми – КОМЕСА. // Mohamed Nabil Ashshiyimi – KOMESA.

15. **Мохамед Набил Ашшийми.** Неочаквани аспекти в развитието на икономическите отношения между Египет и страните от КОМЕСА. – Атанмиа, бр. 271, август 1999 г. // **Mohamed Nabil Ashshiyimi.** Neochakvani aspekti v razvitieto na iкономическите otnosheniya mezhdu Egipet i stranite ot KOMESA. – Attanmiya, br. 271, avgust 1999 g.